

Đề c sách "D n lu n ngôn ngữ h c"

Năm 2009, Nhà xu t b n Đ i h c Qu c gia Hà N i v a o n hành giáo trình "D n lu n ngôn ngữ h c" c a các tác gi u Vũ Đ c Nghi u và Nguy n Văn Hi p, g p thêm m t đ u sách n a vào lo t giáo trình d n lu n ngôn ngữ h c đ c xu t b n o n c ta t nh ng năm 1960 đ n nay, đ c bi t là nh ng năm g n đây, tuy tên g i ít nhi u có khác nhau nh : "D n lu n ngôn ngữ h c" hay "Nh p môn ngôn ngữ h c" ho c "C s ngôn ngữ h c". Giáo trình g m 18 ch ng (PGS.TS Vũ Đ c Nghi u ch biên và vi t 14 ch ng, PGS.TS Nguy n Văn Hi p vi t 4 ch ng), đ c biên so n theo ch ng trình đã đ c Đ i h c Qu c gia Hà N i phê duy t. Do th y rõ "trong nh ng năm g n đây, có khá nhi u v n đ v lí lu n ngôn ngữ h c và lĩnh v c, b p h n c a ngôn ngữ đã đ c khai m , nghiên c u, c n đ c c p nh t, b sung", nên m c dù là giáo trình dành cho sinh viên năm đ u, các tác gi v n c g ng l a ch n nh ng n i dung c p nh t đ trình bày. Các ch ng 1, 2, 3, 4 trình bày nh ng n i dung v b n th ngôn ngữ nh : b n ch t c a ngôn ngữ, h th ng và c u trúc c a ngôn ngữ, ngu n g c và di n ti n c a ngôn ngữ, b c tranh khái quát v các ngôn ngữ trên th gi i; các ch ng 5, 6, 7, 8 trình bày nh ng n i dung v ng âm, âm v h c và ch vi t; các ch ng 9, 10, 11, 12, 13, 14 dành cho nh ng n i dung v ng pháp và c u t o t ; hai ch ng 15, 16 trình bày nh ng n i dung v ng nghĩa, nghĩa c a t và nghĩa c a câu; hai ch ng 17 và 18 trình bày m t s n i dung v ng đ ng h c nh : quy chi u, hành đ ng ngôn t , h i tho i, nghĩa hàm n.

Giáo

trình đ c th hi n b ng m t l i vi t r t gi n đ , th n tr ng và kĩ l ng, m ch l c và t ng minh.

Đ u đ u tiên có th nh n th y là giáo trình đ a đ n cho ng i đ c m t c m giác khá tho i mái, đ ch u, vì:

a. V i tính ch t là m t tài li u giáo khoa d n nh p, các tác gi c a giáo trình đã có ý th c tránh s ô m đ m b i nh ng tranh bi n ph c t p ch a c n thi t đ i v i sinh viên đang b t đ u làm quen v i môn h c, mà ch trình bày, cung c p nh ng v n đ thu c ki n th c c b n, sao cho có th giúp sinh viên th y đ c nh ng đi m chính trong quan ni m cũng nh ph ng pháp đ c đ c p trong môn h c c a mình. (Vi c gi i thi u, so sánh, m r ng sang nh ng cách ti p c n khác, ho c gia gi m v n i dung, s tu theo đi u ki n và s l a ch n c a gi ng viên và sinh viên). Tuy nhiên, nói nh v y không có nghĩa là giáo trình đã "g t chân cho v a gi y", c t xén b b t các n i dung. Ng c l i, bên c nh các n i dung v ng nghĩa h c, ng đ ng h c đ c xem nh m i b sung đ giáo trình mang tính c p nh t h n, nh ng v n đ "c đ i n" v h th ng, c u trúc và v các đ n v c a ngôn ngữ, v c u t o t ... cũng v n đ c minh đ nh

nh ng v i m t cách ch t ch h n đ ng i đ c đ hình dung h n.

b. Giáo trình đ c th hi n b ng m t l i v i t r t gi n đ , th n tr ng và kĩ l ng, m ch l c và t ng minh, v i cách nêu v n đ , đ n đ t và trình bày đ ti p thu, không gây n t ng hàn lâm, khó hi u cho ng i đ c, nh t là đ i v i sinh viên n năm th nh t, th hai. Vì v y, ngay c ph n ng âm, âm v h c, th ng đ c sinh viên cho là “khó nh n” nh t, cũng đã đ c các tác gi trình bày r t g n g ng v i l i đ n đ t và di n gi i t nhiên “nh k chuy n”, làm cho ng i đ c th y “nh c ng i”.

V i c c u n i dung và cách trình bày nh v y, giáo trình đã tránh đ c c m giác c ng k nh và n t ng “cũ kĩ”. Làm đ c nh v y, theo chúng tôi, không ph i là đ dàng.

M c tiêu c a giáo trình đ t ra là “giúp cho sinh viên sau khi h c s n m đ c nh ng ki n th c c b n, m đ u v b n th ngôn ng và m t s tri th c v nh ng b ph n, lĩnh v c c t y u c a ngôn ng h c; đ ng th i bi t và th c hi n đ c m t s thao tác, kĩ năng đ n gi n trong phân tích, miêu t ngôn ng h c”.

Giáo trình đã tránh đ c c m giác c ng k nh và n t ng 'cũ kĩ'.

M c tiêu này, theo ý ki n c a chúng tôi, giáo trình đã đ t đ c. Không ch trình bày nh ng tri th c “kinh đi n” có tính khai m v ngôn ng và ngôn ng h c, mà các tác gi giáo trình còn r t l u tâm trình bày cho ng i đ c cách th c hi n các thao tác, kĩ năng nghiên c u (thao tác, kĩ năng phân tích và miêu t ngôn ng h c nh cách phân xu t âm v , cách xác đ nh âm v và bi n th c a âm v , cách trình bày và “đ c” các quy t c bi n đ i ng âm, trình bày và “đ c” các quan h cú pháp...). Đây là m t nh ng nét m i thu c đ nh h ng c p nh t c a giáo trình, đúng nh các tác gi đã xác đ nh “nhi m v c a giáo trình là gi i thi u m t cách th t gi n đ các ki n th c h u quan, chú ý cung c p các ngu n ng li u đ sinh viên làm quen, gi i thi u và luy n cho sinh viên th c hi n đ c m t s thao tác, kĩ năng phân tích, miêu t”.

M t u đi m đáng ghi nh n n a c a giáo trình là các ng li u đ phân tích và minh ho đ c thu th p t nhi u ngu n, đa đ ng và đáng tin c y. Đi u đó khi n cho các nh n đ nh và các lu n đi m lí lu n đ c ki m ch ng, có tính thuy t ph c, ch c ch n h n.

c u i m i ch ng, giáo trình đ u cung c p danh sách m t s tài li u đ c b sung đ giúp sinh viên đ tìm ki m tham kh o. Trong s đó, nh ng tài li u in b ng ti ng n c ngoài đ u đ c tác gi c a giáo trình ch đ n thêm c n đ c ch ng, m c nào, và/ho c t trang nào đ n trang nào. Nh ng ch đ n nh v y s r t thi t th c và nh t là “kh thi” đ i v i sinh viên.

Cu n sách này th c s gây đ c h ng thú cho ng i đ c. Tôi tin ch c r ng không ch các b n sinh viên năm th nh t, th hai c n nó mà c các b n sinh viên năm sau cũng s th y nó r t c n khi ph i ki m đ m l i nh ng ki n th c c a thu ban đ u.

Tôi xin trân tr ng gi i thi u cùng ban đ c giáo trình “Đ n lu n ngôn ng h c” c a hai tác gi Vũ Đ c Nghi u và Nguy n Văn Hi p.

•

GS.TS Nguy n Đ c T n

(Ngu n:

vnu.edu.vn

)